

Oponentní posudek diplomové práce

Autorka DP: **Radka Hlisnikovská**
Název DP: **Zprávy o poutích do Svaté země: cestopisy členů indické židovské komunity Bene Israel (konec 19. století)**

Oponent DP: PhDr. Daniel Boušek, Ph.D.

Formální záležitosti:

Diplomantka předložila práci, která po formální stránce splňuje veškeré požadavky kladené na diplomovou práci. Práce obsahuje čestné prohlášení, obsah, seznam použité literatury, poznámkový aparát a do angličtiny přeložený abstrakt.

Volba tématu a cíl práce:

Diplomová práce Radky Hlisnikovské přináší překlad zajímavých cestopisů dvou členů indické židovské obce Bene Israel z konce 19. století – Jicchaka Šlomo Ghosalkara a Jaakova Jechezkel Pingleia. V úvodní části práce (kapitoly 1-6) se autorka zabývá mapováním historie. Za cíl diplomové práce si diplomantka vytkla obohatit fond překladů cestopisů židovských autorů, o nichž se v naší hebraistické literatuře doposud nehovořilo. Hned v úvodu bych rád předeslal, že diplomantčina volba byla velmi šťastná. Jde totiž o dva méně známé autory, jejichž díla nejsou zahrnuta ani do klasické sbírky cestopisů od Avrahama Ja'ariho, *Masa'ot Eref Jisra'el*, Modan: Tel Aviv, 1996. Předložené cestopisy jsou významné už z toho důvodu, že představují historicky první zprávu z pouti do Svaté země od členů Bene Israel a vedle své literární hodnoty se řadí i k cenným historickým pramenům pro poznání poměrů v Palestině a jejímu židovskému osídlení na konci 19. století.

Způsob zpracování:

Po metodické stránce je práce zcela vyhovující. Je členěna logicky a přehledně (přestože v resumé je číslování kapitol posunuto, což ztěžuje orientaci). Samotným překladům, které podle diplomantky tvoří těžiště její práce (8. kapitola), předchází rozsáhlá studie pojednávající o historii Židů v Indii od nejstarších zmínek po současnost. Tato část práce je rozčleněna na sedm kapitol. Úvodní kapitola je všeobecným úvodem do historie daného tématu a současného stavu bádání na poli historie indických Židů; druhá kapitola se zabývá nejstaršími zmínkami o Indii v židovské literatuře; třetí kapitola líčí historii komunity Bene Israel, „legendu“ jejího příchod do Indie a její náboženskou izolaci; čtvrtá kapitola pojednává o dvou dalších skupinách indických Židů: tzv. Bagdádských a Kočínských Židech, a jejich vlivu na komunitu Bene Israel a renesanci jejího edukačního systému a náboženské praxe; pátá kapitola zpracovává vývoj náboženské praxe a rituálů Bene Israel, jejich zařazení do indického kastovního systému, vztahy uvnitř židovských komunit a změny v jejich statusu, zapříčiněné přestěhováním do velkoměst a následnými sociálními změnami; šestá kapitola

popisuje současný stav obce; a sedmá kapitola je nástinem židovské poutnické tradice a cestopisné literatury ve srovnání s předloženými cestopisy.

Podněty k obhajobě:

Zmíním zde jen některé otázky, které by se mohly stát „odrazovým můstkem“ pro komplexnější debatu během ústní obhajoby:

s. 13: Škoda, že nejsou uvedeny přesné citace míst, kde se v apokryfní a talmudické literatuře hovoří o Indii.

s. 15: „Nevíme, jak Maimonides získal takové zprávy“, tj. o dodržování náboženského rituálu mezi indickými Židy. Vezmeme-li v úvahu, že Maimonidův bratr David byl v obchodním styku s Indií (příčemž při jedné plavbě do ní utonul) a že Maimonides sám později na tomto obchodu participoval, lze se důvodně domnívat, že byl i zpraven o situaci a vzdělanostní úrovni indických Židů.

s. 17: Je opravdu Maimonidova zmínka z dopisu z roku 1199 „první zmínkou o usazených Židech na indickém území“?

s. 41-42 (kapitola 7.1.): Zde se diplomantka pokusila shrnout obsah mé knihy o cestopisné literatuře a kultu světců (a já si cením toho, že si ji přečetla), přesto si dovoluji poznamenat, že její shrnutí nepůsobí šťastně a je poněkud nepřesné.

s. 43: Není mi jasné, co chce říct věta: „*Alíja* (sic) *le-regel* pro západního poutníka představovala individuální akt, zatímco východní poutníci ji <tj. *pout'*> pojímají jako čin mající zároveň vztah k životu jejich rodné obce.“

- v překladu cestopisu Ghosalkara je název arabské vesnice Silwán u Jeruzaléma špatně přepsán jako „Šelivan“ (s. 62) a u Pingleie jako „Siluan“ (s. 89) a Abú-Ghoš namísto Abú Goš

- v celém textu se namísto jména krále Šalomouna píše „Šalamoun“

- není mi znám smysl podtržení některých výrazů, viz např. s. 58, 72, 84, 85

Je škoda, že diplomantka předložené překlady neopatřila alespoň stručným komentářem. Stejně tak důvodu poutě těchto dvou poutníků, jakož i rozboru samotných cestopisů a akcentů, které kladou, je v práci věnována pouze jedna strana z celkového textu. Nenaplněn zůstal i jeden z deklarovaných cílů diplomové práce: přeložením cestopisů umožnit „porovnání aspektů náboženské pouti do Svaté země“ (viz abstrakt). I když autorka minila text cestopisů především předložit odborné veřejnosti k dalšímu bádání, měla se pokusit alespoň stručně analyzovat specifika těchto dvou indických cestopisů ve srovnání s díly cestopisců Západních.

Navzdory zmíněným nepřesnostem nebo nedostatkům považuji práci za zdařilou a splňující formální i obsahové náležitosti. Jediná vážnější výtka se týká nepřehledného seznamu literatury (a sekundární literatury?), kde není uveden pramen, z něhož je překlad pořízen, a řady překlepů a chyb v interpunkci, které ruší jinak velmi čtivý překlad. Jistě by stálo za uváženou na překladu dále pracovat a jeho vylepšenu verzi publikovat. I přes tyto výtky práci doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

V Praze, 22. května 2009

PhDr. Daniel Boušek, Ph.D.

Daniel Boušek